

Gondolatok a Prizma 13 kiállítási csoportról

■ Alig fordul elő, hogy ha olyan dologról, eseményről olvasok, amelynek a hátterét ismerem, ne találnék benne hibát.

És most, amikor a Prizma 13 nevű kiállítási csoportunkról írok, kiderül, hogy nem is olyan egyszerű pontosnak lennem. Sok dokumentum maradt fenn, de korántsem minden, korántsem elegendő. Hiszen amikor csinál valamit az ember, nyilván nem arra gondol, hogy majd az utókor mit fog szólni hozzá?! Hogy mi lesz harminc év múlva?

A memóriám persze gyenge (mentségem, hogy sosem volt jó, tehát ez nemcsak az öregség jele...), így csak a hiányos dokumentumokra és szubjektív emlékeimre tudok támaszkodni.

Ez volt az előszó.

Most lássuk a tényeket (?).

A Képző- és Iparművészek Szövetsége 1967-ben felhívást tett közzé az iparművészek részére, amely-

ben felszólítja őket, hogy alakítsanak kiállítási csoportokat a szakma népszerűsítése, megismertetése érdekében (mellesleg: ez ma sem volna hiábavaló!). Ekkor alakítottuk meg csoportunkat, amelyet Prizma 13-nak neveztünk el, merthogy tizenhárman voltunk – de az sem mindig...

Én voltam a csoport vezetője, miért? Mert Fekete György barátom kezdeményezte, hogy alakítsunk csoportot, viszont nem óhajtott annak vezetője lenni. Éspedig azért nem, mert azt mondta, őt nagyon sokan ismerik, ezért sokan jelentkeznek majd, hogy szeretnének tagjai lenni a társaságnak, de számára igencsak kínos volna bárkit is visszautasítani. Legyél te a vezető, mondta, téged senki nem ismer, és így azt hívunk meg magunk közé, akit akarunk. Így is történt. Kik voltak ezek?

Benkő Ilona, Krajtsovits Margit, Schrammel Imre keramikusok, Péri József ötvös, Fekete, Mezei és Ki-

→

Király József:
Karosszék. Kivitelező:
Szék- és Kárpitosipari
Vállalat /
József Király: Armchair.
Manufacturer:
Chair and Upholstery
Company
[1973] *pácolt, gőzölt és ívesen mart bükk, szövetcárpit, szélesség: 73 cm (Iparművészeti Múzeum, Budapest) / beech, strained, steamed, arched etching, cloth upholstery, width: 73 cm (Museum of Applied Arts, Budapest)*

Preiser Klára: Egy nem létező katedrális emlékére – díszterítő / Klára Preiser:
In Memory of a Non-existing Cathedral—Ornamental tablecloth
[1972] *Iparművészeti Múzeum, Budapest / Museum of Applied Arts, Budapest [200x370 cm]*

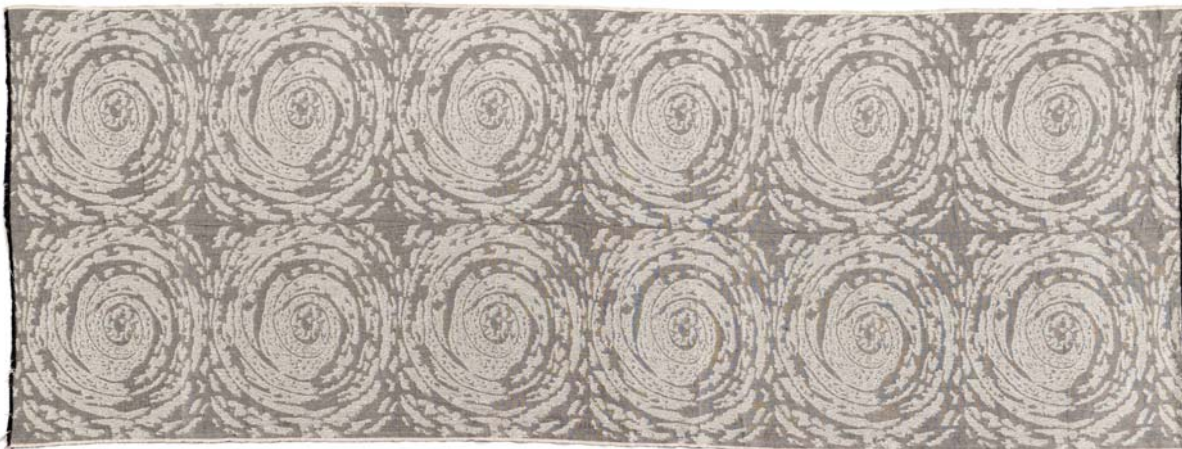
Fotó: Soltészné Haranghy Ágnes / Iparművészeti Múzeum, Budapest

rály József belsőépítészek, valamint a textilesek: Hübner Aranka, Kozma Vera, Preiser Klára, Szabó Marianna, Szenes Zsuzsa, Tarján Hédi és Tábori Gabriella. Ne tessék megszámolni, ez több, mint tizenhárom. De voltak változások az idők folyamán. Preiser nem volt még ott az alapításkor, később jött haza Párizsból. Tarján Hédi később kivándorolt Izraelbe. Szil-

Tarján Hédi: Lepkék – falikép / Hédi Tarján: Butterflies. Wall hanging
[1972–1982] *Iparművészeti Múzeum, Budapest / Museum of Applied Arts, Budapest* [140x60 cm]

Tábori Gabriella:
Tekercs – bútorszövet.
Kivitelező:
Iparművészeti Vállalat /
Gabriella Tábori:
'Scroll' upholstery
fabric. Manufacturer:
Applied Art Company
1970-es évek
(Iparművészeti
Múzeum, Budapest) /
1970s (Museum
of Applied Arts,
Budapest)
 [130x300 cm]

vitzky Margit szintén később jelentkezett, de hamarosan meggondolta magát és kilépett. S. Nagy Katalin művészettörténész lelkesen jött közénk, majd egyszer csak érthetetlen módon eltűnt.

Húsznál több kiállítást rendeztünk, különböző vidéki városokban, hetet Budapesten, egyet külföldön, Kölnben. Igyekeztünk olyan kiállításokat csinálni, amelyeknek valami közös témájuk van, ilyen volt a gyermekeknek készült anyag Budapesten a Múcsarnokban és Szegeden a művelődési központban. És próbáltunk együtt is dolgozni, közösen kitalálni tárgyakat, vagy tevékenységünket másokkal együtt bemutatni, ilyen volt a Manuál csoporttal közös kiállít-

tásunk Miskolcon (nem tudok róla, hogy ezen a két csoporton kívül több is működött volna éveken keresztül...).

Az első kiállításunk 1968-ban volt Nagykanizsán, az utolsó 1980-ban, ekkor maradt abba az egész mozgalom, hivatalos feloszlás nem volt, egyszerűen elfáradt a dolog, és a tagok életútja, egzisztenciája megváltozott.

Mai szemmel visszanezve, ha feltesszük azt a kérdést, sikerült-e valamennyire népszerűsíteni az iparművészetet, azt kell mondanom, aligha. Ez még ma is „rejtőzködő” terület, az emberek döntő többsége számára nem nyilvánvaló, hogy a mindennapi életben mindig, mindenhol találkozunk az iparművészeti produktumaival, kikerülhetetlenül! A kávéscsészétől a mozdonyig minden tárgy mögött tervezők vannak, akik az esztétikai megjelenéstől a praktikumig döntő befolyásolói az eredménynek.

2017-ben lesz a Múcsarnokban iparművészeti Nemzeti Szalon (2016-ban a fotóművészeti), reméljük, hogy sikerrel, és a szakma ismertsége, rangja jelentősen javul majd.

És most a személyes rész.

Az eddigiekből nyilván látható, hogy a társaság baráti körből alakult, sőt családi összetartozás révén is: Schrammel felesége volt Tábori Gabi, Périé Benkő Ilona, nekem évfolyamtársam volt a főiskolán Kozma és Krajtsovits. Fekete és Schrammel korábban végeztek, mint én, de barátságunk ott kezdődött és immár

Péri József:
Levélnehézecék –
Ormányosbogár,
Höscincér, Szitakötő,
Gyümölcslégy / József
Péri: Paperweights:
Weevil, Longicorn
Beetle, Dragonfly,
Vinegar Fly
1970-es évek, ezüst,
üveg, sárgaréz,
zománc, fa- és
plexitalapzat
(Iparművészeti
Múzeum, Budapest) /
1970s, silver, glass,
brass, enamel, wood
and acrylic bases
(Museum of Applied
Arts, Budapest)

Szenes Zsuzsa: Kerek tükrös kék labirintus – gyapjútűzéses falikép / Zsuzsa Szenes: Blue Labyrinth with Round Mirror. Wall hanging with wool stitching [1972–1982]
Iparművészeti Múzeum, Budapest / Museum of Applied Arts, Budapest
[150x170 cm]

Fotó: Kolozs Ágnes / Iparművészeti Múzeum, Budapest

több mint egy fél évszázada tart. Miért írom le ezeket? Mert manapság, amikor az ellenségeskedések gyakoribbak, mint az együttműködés, érdemes odafigyelni arra, hogy mindenféle politikai, szakmai különbözőség ellenére szinte zavartalanul tudtunk együtt dolgozni évtizedeken át, és sem ízlésbeli, sem stíláriis különbözőség nem volt akadály a közös munkának. Szeretettel gondolok azokra, akik már nincsenek közöttünk. Szenes, Preiser, Péri, Tarján, Király, Tábori

nemrég, elmentek. És mi sem lettünk, az itt maradók, fiatalabbak. Mégis, mi az a tanulság, amit figyelembe lehet venni ma is a Prizma csoport működéséből? Szerintem az, hogy érdemes, sőt muszáj együttműködni. És ez a tanulság sokkal szélesebb körben is figyelemre méltó, sőt mondhatom, az ország jövője – többek között – ettől függ.

MEZEI GÁBOR
belsőépítész